

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

Principium 1. Dictamen Conscientiæ, & ignorantiae Invincibilis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

PARS TERTIA
RESOLUTIONES
THEOLOGICÆ

AD PRAXIM ACCOMMODATÆ.

TRACTATUS PRIMUS
PRINCIPIA PRACTICA,

SIVE

Dictamina quædam Generalia, ex quibus ritè intellectis Resolutiones particulares facile deducuntur.

Principium primum.

Dictamen Conscientiæ, & Ignorantiæ invincibilis.

Quivis tenetur sequi dictamen suæ conscientiæ, quamdiu, re examinatâ, nulla in oppositum dubitandi ratio occurrit. Hoc est. Si homo sine sua culpa absolutè judicet hic & nunc se obligari sub peccato ad aliquid agendum, vel omittendum, actu peccabit, si se isti judicio non
Tom: II. A con-

593
595
599
testa-
600
603
JS
sa,
e Phi-
mata,
Mate-
ormam
er Ca-
ntibus.

RS

conformet; & non peccabit, si conformet; quamvis alias à parte rei contingeret actionem, aut omissionem illam aliquâ lege esse prohibitam.

Ratio est, quia Conscientia nostra est proxima regula voluntatis, derivata à prima regula omnium actionum humanarum, nempe à lege divina & æterna, ut docet *S. Thom. 1. 2. quest. 19. art. 3.* Ergo qui agit secundum dictamen Conscientiæ, naturali regulæ, à Deo sibi constitutæ, se conformat.

Hinc fit ut omninò existimans se obligari ad jejunium die Dominico, teneatur à cibus vetitis abstinere. Et contrà, judicans non esse abstinendum à carnibus die Veneris, non peccet si carnibus vescatur, quamdiu non potest ab illo errore se expedire.

Sunt quidam hoc tempore qui negent hoc Principium valere in actibus qui procedunt ex *Ignorantia invincibili* juris naturalis, ut si mentiaris ignorans mendacium esse peccatum, aiunt te per hoc à delicto non excusari. Hanc doctrinam in lucem protrusit Jansenius in suo *Augustino tom. 2. de statu nat. lapsæ lib. 2. c. 2.* factum illum adhuc informem cum paucis suscepit Sinnenichius in *Saule ex rege lib. 1. cap. 96.* formare eundem & fovere conatur alius recentior, sed quasi umbram captans, de qua ambigit an talis ignorantia detur in rerum natura, credit tamen probabile eam dari, & à peccato non excusare.

At conatum hunc facile opprimit invicta ratio, communis autoritas, & ipse *S. Augustinus lib. 3. de libero arb. cap. 19.* *Non, inquit, tibi deputatur ad culpam quod invitus ignoras, sed quod negliges querere quod ignoras.* Quin & ipsa ratio cum *Augustino* docet, in eo quod caveri non potest deesse

deesse voluntarium, sine quo nequit peccatum admitti: caveri autem non potest malitia quæ sic ignoratur ut ad ea nulla prorsus animum subeat cogitatio. Frustra autem opponunt, hanc ignorantiam in nobis ex libero Adami peccato profluxisse, nisi etiam velint nobis ad peccatum imputari ea quæ contra legem naturæ ex cæcitate, amentia, aut concupiscentia nolentes incurrimus, quod nemo sanè admiserit, qui nolit hinc in alium errorem devolui, qui negat libertatem à necessitate ad peccandum requiri. quod in propof. 3. Janfenij, & alijs pridem damnatum est. Nec unquam ostendent hujus dogmatis malè cohærentis authores, cur minus à peccato excuset ignorantia invincibilis juris naturæ, quam ea quæ est juris divini aut positivi, quæ pariter ex Adami peccato profluxit, quam tamen ipsi à delicti reatu omnino eximunt.

Denique, si doctrina illa vera foret, sequeretur aliquando dari casum, in quo quidquid agas vel omittas necessariò statuèris peccati reus. Ut si invincibiliter judices ad liberandum innocentem te hic & nunc ad pejerandum obligari; si pejeres, formaliter peccas, quia ignorantia hæc à formali peccato non excusat; si non pejeres, peccas contra conscientiam dictantem te sub peccati reatu nunc ad pejerandum teneri. Sequeretur secundò, Aliquos Sanctos Patres qui ex invincibili ignorantia errores aliquos in materia juris naturæ docuerunt, vel operando fecuti fuerunt, damnandos esse, si ante mortem errores illos debitè non retraxerunt. Tertiò, Cum in quæstionibus juris naturæ aliter in multis opinetur ac doceat tota Schola Thomistica, aliter tota Scotistica, necessariò alterutra tanta quanta est, in formali peccato continuò

verfabitur. Neque minus illis injurius erit, si ignorantiam illam vincibilem affirmes, quasi viri tot integerrimi ad veritatem assequendam se non ritè disponant. Est tamen quidam Recentior qui ostendit se hunc bolum facile deglutire, sed si quis in hoc adeò laxus est, quidni & alios dogmatum camelos facile devoret.

Ex dictis satis liquet ea quæ fiunt ex ignorantia invincibili juris naturæ, nec esse homini libera, nec ad peccatum imputari posse: ac proinde doctrinam afferentiam eam à peccato non excusare, principium esse dirigendæ conscientiæ non magis idoneum, quam sit istud: Aliqua Dei præcepta hominibus justis volentibus & conantibus secundum præsentis quas habent vires, sunt impossibilia: quod omnino damnatum est, ac supra refutatum tract. 2. cap. 2. §. 2.

P. II. Ignorantia vincibilis.

Conscientia vincibiliter erronea non excusat absolutè à peccato operationem aut omissionem, quæ ex illa ignorantia procedit.

Ratio est, quia cum sit in hominis potestate constitutum prævio veritatis examine errorem illum vincere & deponere, operatio mala quæ inde sequitur, saltem in sua causa, est illi indirectè voluntaria, & ad culpam imputabilis. Potuit enim causam illius depellere, quam tamen quæ depelli potuit, & debuit; *invincibilis* quæ pro hominis arbitrio vinci non potuit, uti cum D, Thoma tradit Wiger. 12. quest. 7. ar. 8. Malderus *alique Theologi.*

Hinc fit ut quis peccet attestando rem falsam quam putat esse veram, si antea neglexerit
veri